Nr. 105. w Czwartek dnia 6. Maja 1858.

GAZETA W. XIĘSTWA POZNAŃSKIEGO.

PRZEDPŁATA: ćwierćrocznie dla miasta Poznania 1 tal. 20 sgr. na całe Prusy 2 tal.

INSERATY: 1 sgr. 3 fen. od wiersza na ¼ szerokości przyjmują się tylko w expedycyi.

Drukiem i nakładem Drukarni Nadwornéj W. Deckera i Spółki w Poznaniu. — Redaktor odpowiedzialny: N. Kamieński w Poznaniu.

Telegraficzne wiadomości.

Londyn, 4. Maja. — Na posiedzeniu izby niższéj w téj chwili odbytem oznajmił Disraeli, że margrabia Bath pojedzie do Lizbony jako nadzwyczajny poseł celem złożenia powinszowania. Disraeli oświadczył następnie, że rząd zezwala na przedłożenie izbie korespondencyi względem morza Czerwonego, tudzież telegrafu do Indyi. Wniosek Gladstonego względem księstw naddunajskich wzięto pod roztrząsanie. Popierali go Deasy, Roebuck, Russel i lord Cecil. Popsekretarz stanu Fitzgerald i Disraeli opierali się, ponieważ wniosek wdziera się w prawa władzy wykonawczéj i utrudniałby konferencye paryskie, które się w przyszły poniedziałek rozpoczną, a wiadomo, że mocarstwa zachodnie zgadzają się w téj sprawie. Palmerston sprzeciwiał się wnioskowi, bo połączenie księstw pod jednym księciem ułatwiłoby wpływ Rosyi na nie, gdy tymczasem konferencye zapewniają im stósowne instytucye. Wniosek odrzucono głosami 292 przeciw 178.

Odroczono rozprawy nad wnioskiem Kinglabego we względzie sprawy parowca »Cagliari«, ponieważ podsekretarz Fitzgerald doniósł, iż po południu nadeszła telegraficzna wiadomość od Cavoura, iż Sardynia przyjmuje propozycyą Malmesburego. Fitzgerald dodał, iż w ten sposób widzi całą rzecz za załatwioną. Izba przyjęła z przychylnością owo doniesienie.

Triest, 3. Maja. — Według wiadomości prywatnych z Raguzy, wojska tureckie zajęły Bagnani bez stoczenia bitwy.

Turyn, 1. Maja. — Benso przybył tu z Bukarestu. Poseł saski w Paryżu pan Seebach przyjechał do Turynu i był na posłuchaniu prywatnem.

Berlin, 6. Maja. — Najj. Pan raczył nadać w. księciu badeńskiemu pułkownikowi i skrzydłowemu adjutantowi bar. Goelerowi w Rawensburgu order orła czerwonego 2 kl.; a zamianować adwokata Pawła Ghiglini w Savonie konsulem tamże.

Charlottenburg, 5. Maja. — Najj. Pan przechadzał się wczora i onegdaj mimo niepogody. Wczora wieczorem przyjmował u siebie J. kr. wysok. ks. matkę Meklemburg-Schweryńską, która po południu przybyła do Berlina i stanęła w królewskim zamku.

Berlin, 5. Maja. — Przeciw dziennikowi tu wychodzącemu Volkszeitung, wniesiono skargę o obrazę cesarza Francuzów, a izba radna sądu miejskiego uznała ją za uzasadnioną. Miejsca oskarzone są wyjątkiem z obrony Dr. Bernarda przed sądem przysięgłych w Londynie. Numer ten Volkszeitung został skonfiskowanym.

— Morning Post zamieścił długi artykuł o Prusach, w którym porównywa Prusy z Anglią w ostatnich czasach. Umieszczamy z tego artykułu co następuje: Prusy jeżeli nie co do liczby mieszkańców i potęgi, to jednak co do intelligencyi pierwszem będąc królestwem w Europie, muszą teraz bardzo żałować, że ich wielki sprzymierzeniec Anglia w fałszywem znajduje się położeniu. Udało im się, czego Anglia dokazać nie mogła, mimo niedawno zaprowadzonéj konstytucyi, utrzymać stanowisko szanowane i pełne wpływu pomiędzy państwami europejskiemi. Mieszkańcy Prus uznają wielkie usiłowania swego rządu we względzie podnoszenia sztuk i umiejętności, tudzież podnoszenia potęgi. Prusacy mają przekonanie, że posiadają wolność sumienia i religii, wychowanie do którego się rząd przykłada i dobrodziejstwo wolnéj prasy, że się wolno zgromadzać im w zamkniętych przestrzeniach, w celach niepolitycznych, że mają sobie zapewnione prawo petycyi i sprzedaży dóbr. Lud pruski wdzięcznym jest za te błogosławieństwa, jako też za zapewnione posady sędziów, nie mogących być oddalonymi i za publiczne posiedzenia sejmowe.

Najświeższe wiadomości. — Dzienniki brukselskie mówią, że Anglia, Francya i Rosya mają zamiar wmieszać się do sprawy holsztyńskiéj. Niektóre korespondencye berlińskie wątpią atoli, aby się to zgadzało z prawdą, ale stanowczo téj wiadomości jako fałszywéj nie zbijają. Upominają owszem bundestag, aby nie dał się wstrzymać w dalszych domaganiach się od Danii tego dla księstw niemieckich, co im się z prawa należy. Prusy tyle wyjednały u bundestagu, iż wyznaczono Danii 6tygodniowy termin do stanowczéj odpowiedzi. Byłoby to pewnym rodzajem ultimatum, gdyby południowe państwa niemieckie nie były przeciw temu wystąpiły.

— Członkowie europejskiéj komisyi we względzie reorganizacyi księstw naddunajskich, zbiorą się po większéj części w Paryżu, aby dopomagać objaśnieniami posłom państw, których byli reprezentantami w komisyi naddunajskiéj. Spodziewanym jest także w Paryżu pan Richthofen, dyplomata pruski, który tak jasno wypracowane sprawozdanie w sprawie księstw naddunajskich złożył swemu rządowi. Członkowie atoli téj komisyi naddunajskiéj nie będą mieli bezpośrednego udziału w tych konferencyach.

Na posiedzeniu 31. Kwietnia izby niższéj angielskiéj potrzeci raz wydano wyrok śmierci na kompanią wschodnioindyjską, ale do wykonania tego wyroku nie tak rychło przyjdzie. Bo chociaż stronnictwa na to się zgadzają, że potrzeba znieść kompanią, ale w tem trudność główna zachodzi, jak ją zastąpić. Stronnictwa z tego zadania porobiły sobie broń, któréj użyją przeciw sobie i przyjdzie do tego że jedne rezolucye będą miały przeciwne rezolucye.

Chociaż gabinet odniósł zwycięstwo co do wniosku lorda Vane, aby w obecnem położeniu rzeczy uniknąć rozpraw, jako niebędących na czasie, to jednak położenie się nieodmieniło. Na jednym ministeryalnym meetingu postanowiono nierobić z téj sprawy kwestyi gabinetowéj.

Co się tyczy reorganizacyi Księstw Naddunajskich, projekt unii nieprzyjdzie do skutku. Patryoci naddunajscy mają jedyną jeszcze nadzieję, iż im się uda uzyskać wolny wybór hospodarów.

Kassel, 1. Maja. — Przy wieczerzy pokłócili się porucznicy od artyleryi Sturmfeder i Bode i w skutek tego wyzwali się na pałasze. W pojedynku otrzymał Sturmfeder cięcie w ramię i na to umarł. Bode następnie został aresztowany. Ojciec Sturmfedera, oficer sztabowy od piechoty, już utracił jednego syna w skutek nieszczęśliwego przypadku.

Królestwo Polskie.

Warszawa, 2. Maja. — Człowiek, który przez wystrzał z krucicy życie sobie odebrał, o czem wczoraj donieśliśmy, wedle znalezionych przy nim papierów, był subjektem handlowym, poddanym pruskim, przed kilkoma dniami do Warszawy statkiem parowym przybyłym; nazywał się Fryderyk Wilhelm Tatzik. K. w.

Rosya.

Kijów, 2. Kwietnia (spóźnione.) — Litwa i Ruś przeddnieprska, podzielona dziś na siedm oddzielnych prowincyi (wileńska, grodzieńska, kowieńska, mińska, kijowska, podolska i wołyńska) mają być przedmiotem naszych sprawozdań. Niezapowiadamy w nich, ani chronologicznego ciągu, ani potocznych szczegółów i wiadomostek, a głównie będziemy starać się zwracać uwagę, na fakta i sprawy mogące wyraźniejsze i szczersze rzucać światło, na koleje domowego i społecznego życia tych prowincyi. W obecnéj chwili, gdy reskrypt cesarza Aleksandra II., przygotowujący usamowolnienie włościan, wprowadza niejako kraj cały w epokę społecznéj reformy, mamy na wstępie zręczność do podniesienia jednéj z podobnych spraw.

Od dawna już Rosya czuła konieczność zniesienia niewolnictwa włościan, nietylko pozbawionych praw stanu, ale przywiązanych do majątków, a nawet do osoby swoich właścicieli, którzy wedle prawa uważają się zarazem za posiadaczy wszystkiego ich mienia. Dziwnie bo jakoś odbijał, obok uczestnictwa monarchów rosyjskich w świętem przymierzu i w traktatach mających na celu zniesienie handlu murzynami, cały szereg ustaw dotyczących stanu włościan, a dający się poznać najlepiéj z następnéj formuły prawnéj używanéj w przedażnych tranzakcyach i przy poddaniu nieruchomych majątków zastawie kredytowych rządowych banków. Słuchajmy: »lub poddaję zastawie banku, majątek mój, z włościanami liczbie tylu to: dusz męskich, z ich żonami, dziećmi, wnukami i wychowańcami płci obojéj, tak obecnemi, jakoteż biegłemi; z całą ich własnością, z budowlami do nich i do dworu należącemi, z bydłem ich i z polami ornemi, nieornemi« i t. d. Wahano się jednak oczywiście z użyciem środków stanowczych, lękając się zarówno szemrania szlachty, jak wybryków rozuzdanego pospólstwa. Jakoż pomniki prawne z czasów Aleksandra I., są zaledwo pierwszemi próbami w tym względzie. Dopiero Mikołaj I. śmieléj przystępując do rzeczy, wydał wiele ustaw określających władzę panów nad włościanami. Zabroniono przedawać włościan oddzielnie od gruntu i na wybór jak zwierzę, dopuszczając tylko przedaż całych rodzin, z warunkiem, żeby nabywający szlachcic posiadał ziemię dla ich osiedlenia. Ograniczono bezwarunkowe wprzody prawo wysiedlania włościan bez winy i sądu na Syberyę, w skutek arbitralnéj woli dziedzica. Wzbroniono przeszkadzać łączeniu się małżeńskich stadeł między włościanami należącymi do jednego majątku, mnożono coraz więcéj wypadków prawnych, w których opuszczenie form pewnych przy sporządzaniu aktów nadawało włościanowi wolność osobistą itd. Do radykalniejszych jednak środków, odnosi się wydana przez cesarza Mikołaja ustawa »o obowiązkowych włościanach (»objazatelnyje krestijanie«) mocą któréj dozwolono dziedzicom wchodzić z gminami włościan w umowy, dla wzajemnego określenia praw i obowiązków, zamieniających pańszczyznę. O ile jednak wszelkie wzmiankowane ograniczenia zostawały po większéj części bez skutku i właścicielom nietrudno było obejść prawo, — o tyle plan

obowiązkowych włościan, prawie nieznalazł zwolenników, okazał się zgubnym w praktyce nawet dla włościan, poddając ich, w zamian bezwarunkowéj władzy dziedzica, stokroć sroższemu ciemięstwu ziemskiéj policyi. Wprowadzone nakoniec w roku 1848, w guberniach podolskiéj, wołyńskiéj i kijowskiéj inwentarze sporządzone niby na zasadzie miejscowych zwyczajów, miały określić wzajemne stosunki właścicieli z włościanami i być niejako próbą i wstępem do dalszych reform. Lecz sposób wprowadzenia tych inwentarzy podczas groźnych rządów ówczesnego jenerałgubernatora Bibikowa, bez najmniejszego udziału szlachty, za pomocą ziemskiéj policyi i wiejskick parochów, zawsze zawistnych szlachcie, zdradził namiętny cel téj instytucyi, którą uważać należało raczéj za wyjątkowy środek, użyty w prowincyach odłączonych od Polski, dla pozyskania na stronę rządu sympatyi włościan i tem łatwiejszego odosobnienia ich od dziedziców. O wolności osobistéj, o utworzeniu gmin włościańskich nie było jeszcze wzmianki, a inwentarskie przepisy stósujące dawne miejscowe pańszczyźniane zwyczaje, do takichże zwyczajów praktykowanych w wielkorosyjskich guberniach, krępując pozornie samowolność szlachty, nieużyły losu włościan, podrażnionych cieniem swobody. Miały one tę chyba zasługę, że uchyliły daniny i daremszczyzny. Chociaż, powiedzmy nawiasem, ze skasowaniem danin, produkcya płócien i chów domowego ptastwa zmniejszyły się znacznie między włościanami; bo wolni od przymusowego zaopatrywania się w te arrtykuły dla dworu, z niewolniczą niedbałością nie troszczyli się o nie więcéj dla siebie i korzyści własnéj.

Bibikow, wyniesiony późniéj na ministra spraw wewnętrznych, starał się rozciągnąć regułę inwentarską w Małorosyi, na Białorusi i na Litwie. Lecz kres panowania cesarza Mikołaja, wydalił go z ministeryum i jak widzimy, dał początek energiczniejszym reformom rządu w sprawie włościańskiéj.

Jak postąpiono sobie wówczas w Małorosyi, żadnych niemamy wiadomości. Lecz szlachta białoruska, zagrożona w one czasy inwentarzami, stanęła silnie w obronie swoich przywilejów. Pomimo że to było za panowania Mikołaja, marszałkowie poważyli się wyjść z adresami, dowodząc niestósowności i szkodliwości tych instytucyi, a razem przywodząc na pamięć zasługi białoruskiéj szlachty dla tronu. Litwa zaś przekładając niedostateczność prawidel inwentarskich, i niedogodność ich dla stron obu, zażądała raczéj zupełnego usamowolnienia włościan na wzór sąsiednich nadbaltyckich gubernii. Zaniesione z tego powodu adresa, przeleżały bez skutku do końca przeszłego panowania i wojny wschodniéj. Poczem wzięte pod rozpatrzenie, użyte zostały za powód do wiadomego reskryptu, z dnia 29. Grudnia zeszłego roku.

Nie możemy tu wstrzymać uwagi, że Litwa, odcechowana w dziejach bratnią unią z Polską, rozwija tenże pierwiastek społecznéj miłości w wewnętrznem, i daje Rosyi iniciatywę do porównania w obliczu prawa 2ch stanów.

Zanim powiemy o dotychczasowych skutkach cesarskiego reskryptu, zatrzymamy się nieco nad niektórymi jego punktami i ogólnym kierunkiem.

Pamiętny akt, redagowany w sposób bardziéj doradczy niżeli nakazujący tak się różni od imponującego zwykle stylu wszystkich ukazów i manifestów, że każe szukać powodów, téj konstytucyjnéj dworskości. Czemu przypisać, że rząd rosyjski wyrzeka się tu nawet inicyatywy saméj reformy i przypisuje ją wyraźnie prowincyom litewskim? Sądzimy, że chce szlachcie stratę dochodnych przywilejów wynagrodzić uczestnictwem lub pozorem przynajmniéj uczestnictwa w urządzeuiu téj reformy.

Co się zaś tycze prawodawczéj treści reskryptu, pomimo szczerych chęci przeprowadzenia reformy najspokojniej, nie zdołano jednak ominąć wielu teoretycznych i praktycznych omyłek, które stać się mogą przyczyną mnóstwa smutnych następstw.

Lękając się skutków nagłego przejścia włościan ze stanu niewolnictwa do swobody, położono nieodbity wcrunek stopniowego wprowadzenia reformy. Lecz unikając tym sposobem jednego niebezpieczeństwa, narażono się na drugie niemniéj groźne. Lud chciwy pozbycia się nienawistnego jarzma, na głuchą źle zrozumianą wieść o zapowiadanéj mu swobodzie, niecierpliwi się i ciska na oklep. Niemogąc pojąć wyrozumowanych administracyjnych środków, widzi w idealnym dla siebie ukazie cesarze, kartę nieograniczonéj, bezwarunkowéj wolności, i niespełnienie woli monarszéj, przypisuje porozumieniu się dziedziców z ziemską policyą. Popi, diaki i piśmienne włóczęgi, z przyrodzoną zawiścią dla zamożniejszéj klasy, i w widokach drobnéj korzyści, bałamucą lud biedny opacznem tłumaczeniem litery nowéj ustawy. Jakoż słychać o niespokojnościach i zaburzeniach, w Rosyi w gubernii Orłowskiéj i u nas w guberniach Mińskiéj i Grodzieńskiej; gdzie dla poskromnienia pospólstwa musiano użyć siły zbrojnéj. Równie też dowiadujemy się zewsząd o mitrędze, nieposłuszeństwie i sarkaniach włościan sądzących się być w matni szlachty i miejscowéj władzy. Wynikłe już i wyniknąć mogące kwestye, każą się lękać socyalnéj burzy. Zdaje się, że jeżeli nie natychmiastowa, to przynajmniéj pospieszna z oznaczonym terminem reforma, za pomocą indemnizacyi właścicielom lepiejby zabezpieczyła publiczną spokojność.

Rzecz dziwna, że gdy w jednych miejscach lud niecierpliwi się i burzy, w innych nie tylko zostaje w spokoju, ale nawet niepojmuje i lęka się zapowiedzianéj mu swobody. Przywykły do sukcesyjnéj a wieczystéj opieki, nie ufa własnym siłom, i straszy się, może nie bezzasadnie, nowego bicza z rąk policyi. Spotykamy podobne usposobienia w majętnościach, w których właściciele zachowali dawny patryarchalny stosunek z poddanymi. Niezbudzeni dotykalną chłostą, roślinkują ci biedni »bracia śpiący«, w starannie urządzonéj cieplarni niewolnictwa. W stanie moralnego niemowlęctwa, tylko nędza lub fizyczne znęcanie się budzą zamiłowanie wolności, i dla tego ona w tak gorączkowych przedstawia się wówczas kształtach.

Pozwalając sobie zwrócić uwagę na wskazane usterki, nie myślimy wcale pomawiać reskrypt o złą wiarę lub niepożyteczność. Owszem, zostanie on na zawsze pomnikiem prawodawczéj siły i szlachetności charakteru monarchy. Czy przypiszemy to wewnętrznemu popędowi serca, czy chęci uprzedzenia reformą na drodze legalnéj, nieuniknionych w przeciwnym razie wstrząśnień sycyalnych, czy obu razem powodom, zawsze imie Aleksandra II. zostanie w rzędzie tronowych dobroczyńców ludzkości. Usterki zaś przy wszelkich reformach są nieodbite. Społeczeństwo nawet zwrot ku lepszemu musi przechodzić boleśnie, bo każdy prawodawczy postęp zależyć musi jedynie na obaleniu przywilejów jednéj części ludzkości, żeby z nią zrównoważyć część 2gą zwykle niezrównanie liczniejszą. Lecz wróćmy do założenia.

Wynikłe z reskryptu komitety, celem ułożenia prawideł usamowolnienia i uwłaszczenia włościan, już się otwarły na Litwie. Zanim więc skończą działania swoje ograniczymy się tylko wiadomością, że w komitecie wileńskim zasiada znany powszechności polskiéj, autor »Obrazów litewskich«, pan Ignacy Chodźko.

Więcéj mamy do powiedzenia o szlachcie rosyjskich prowincyi, któréj na teraz nie pozostało jak tylko adres ułożyć do tronu, wyrażając bezwarunkowe przystąpienie do reformy, i prośbę o pozwolenie utworzenia komitetów; bo dopiero w komitetach roztrząsać się mają i powinny warunki usamowolnienia. Ale szlachta na wstępie zachciała obradować, usiłując wyczerpać kwestyę wszechstronnie.

Zdawało się, że szlachta nasza czując się prawymi potomkami swych przodków, wolnych stanowicieli praw i królów, a pamiętna na własne obecne położenie, postąpi sobie godnie i zgodnie w sprawie usamowolnienia ludu. Stało się nieco przeciwnie. Zatraciwszy pamięć publicznego życia, obradowano nieudolnie, zdradzając w każdem słowie niechęć dla pospólstwa. Pojmujemy jak blisko obchodzi każdego osobisty interes, lecz niemniéj mamy prawo wierzyć w możność ofiary, a przynajmniéj rezygnacyi w obec konieczności społecznéj i ewangielicznéj. Szczególniéj do téj ofiary powołaną jest społeczność polska, postawiona w wyjątkowem położeniu. Lecz tego ducha ofiary, jéj obywatelskiéj rezygnacyi nie było pomiędzy nami. Kudzie prawi i światli albo wcale nie wpływali do obrad, albo ustąpić musieli przed nieprzełamanym uporem większości. W każdéj prowincyi znalazło się kilka projektów różnéj prawodawczéj i moralnéj wartości.

Z chaosu zdań sprzecznych domyślać się można było, że większość przyszła przecież do uznania konieczności osobistéj swobody włościan; lecz wiedziona niechęcią, rada była rozerwać tylowieczny związek gminy z dziedzicem w sposób najobojętniejszy.

Mimo to kijowska i wołyńska gubernia wysłały nareszcie do tronu adresa prosząc o utworzenie komitetów dla uregulowania stanu włościan stósownie do cesarskiego reskryptu. Podolska zaś gubernia znalazła się otwarciéj, jakoż przechodząc krytycznie w swoim adresie zasady reskryptu, zrzekła się własności dusz chłopskich zastrzegając sobie wyraźnie całkowitą własność ziemi. Mińska gubernia odwołała się równie do nietykalności praw na własność ziemi. Oprócz tego każda gubarnia wysłała notę do ministra spraw wewnętrznych, przekładając swe żądania. Cz.

Francya.

Paryż, 2. Maja. — Z członków komisyi europejskiéj, mających być obecnymi w Paryżu w czasie konferencyi, przybył prócz francuskiego komisarza pana Talleyranda, rosyjski p. Basily, a komisarz turecki, Safet Efendi razem z Fuad baszą 8. Maja są oczekiwani.

Wydział oskarzenia sądu cesarskiego w Dijon przekazał sądowi policyi poprawczéj w Chalonie 35 osób, jako winnych udziału w niespokojnościach 6. Maja.

— Wyjazd barona Hübnera do Wiednia ma, jak wieczorne dzienniki utrzymują, na celu odebranie informacyi od hr. Buola względem konferencyi paryskich. Od procesu Orsiniego i późniéj w skutck oświadczeń ministrów sardyńskich w parlamencie, niemniéj niektórych napomknień w prasie turyńskiéj między temi dwoma dworami powstał taki rozbrat, że baron Hübner uznał za rzecz stósowną komunikować się z cesarzem samym, co przed wyjazdem swym był uczynił z Napoleonem III. Dyplomat ten jest lubiony i najzdolniejszy do przywrócenia dobrego porozumienia.

— Wczoraj był obiad u ministra spraw wewnętrznych, jenerała Espinasa. Cały świat urzędowy, część ciała dyplomatycznego i wielu obcych miał w nim udział.

Strasburg, 2. Maja. — Mówią, że Independance belge dla tego został na niejaki czas w Francyi zabroniony, że dziennik ten przytoczył słówko jen. Espinassa wyrzeczone pono w Lille.« Że Lille wkrótce pewnie poprzestanie być miastem pogranicznėm. Państwo sąsiednie zdaje się, że się oburzyło tą fanfaronadą, i dla tego indyskrecya dziennika belgijskiego tyle tu złéj krwi narobiła. Stanowisko jenerała Espinassa zachwiało się. Rząd nie rad ze śodków represyjskich, jakich się od 14. Stycznia w kraju chwycono, i dla tego niezadługo spodziewać się można usunięcia z ministerstwa jenerała Espinassa.

— Zabranie pisma pana Proudhona nastąpiło na wniosek arcybiskupa paryskiego; chociaż nie powiem, czyby ono nie było i bez żądania tęgo nastąpiło.

(Kor. Cz.) **Paryż**, 26. Kwietnia. — Dzienniki angielskie usprawiedliwiły były uniewinnienie Bernarda, a teraz zwalają winę uniewinnienia na niskie namiętności i przekonania małych przysięgłych sądu Old Bailay. Prywatnie Anglicy ganią uniewinnienie; wielu z nich zapisało się u marszałka Pelissiera po uwolnieniu Bernarda. Pan Rénée potwierdził we wczorajszem Constitutionnelu to, com doniósł, tj. że rząd francuski pochwalił zaprzestanie przez ministeryum angielskie dalszych poszukiwań przeciw Bernardowi o należenie do spisku, który przeciągłby agitacyę, a nic ważnego by nie przyniósł. Mimo przeciągającego się czasu, nie wiadomo dotąd, co robi ministeryum angielskie. Królowa, rząd i wyższe sfery londyńskie otaczają wielkiemi względami marszałka Pelissiera. Morning Post i Morning Herald poświęciły z powodu obiadu w United service club, pochwalne artykuły dla Francyi i cesarstwa. W Paryżu zrobiło to wrażenie. Anglia chce przymierza, nawet wielkiego przymierza z Francyą, ale w duchu własnym, w duchu *statu quo* kiedy cesarstwo chce i czuje potrzebę czegoś innego. Co się dzieje, jest nieszczęsnem: wojna z Anglią byłaby szkodliwą dla cywilizacyi i cesarstwa, a pokój, na warunkach na jakich spoczywa, byłyby korzystne tylko dla Anglii. Niesmak, nieufność pokazują się też w Paryżu. Pieniądz się kryje. Orleanizm nabiera otuchy. Każdy wie, co zrobiła Anglia w r. 1830. i 1848., każdy wie, co Anglia robi; każdy patryota boleje, ale patryotyzm tłumiony jest przez ducha partyi. Wahanie się w sferach rządowych jest naturalne, bo alternatywy są ciężkie. Zapewniają, że zaonegdajsza groźba pana Rénée, napisana przez wysoką osobę, miała być posłaną wprost do Monitora, że Fould miał jéj nie przyjąć i odesłać do Constitutionnela. Cho-

ciaż ukazała się w Constitutionnelu, groźba wydała się zbyt silną, ale mimo pogłosek, p. Rénée nie został poświęconym. P. Rénée mógł jednak być poświęconym i przykład tego mieliśmy temu lat kilka, kiedy Constitutionnel był w ręku Vérona. Constitutionnel ogłosił wówczas groźbę obróconą przeciw Belgii. Gdy groźba zrobiła zły skutek, Constitutionnel dostał ostrzeżenie, a gdy nazajutrz Véron doniósł, że groźba była mu przysłaną, dostał drugie ostrzeżenie i musiał dziennik odprzedać. Mimo szorstkości stosunków, panuje przekonanie, że rzeczy się ułożą i co więcéj, że skojarzy się małżeństwo między księciem Napoleonem a księżniczką Cambridge. Anglia potrzebuje Francyi. Chodzi pogłoska, że książe Napoleon, który dotąd od wszystkiego się oddalał, przyjmuje gubernatorstwo Algieryi. Rząd pozwolił na zbieranie składek w Bretanii, w celu wystawienia pomnika w Saint Cart (koło Saint Molo), miejscu, w którem r. 1793 wylądowało 400 Anglików, i których chłopi bretańscy pobili.

P. Cheruel ogłosił dzieło pod tytułem: »Marie Stuart et Catherine de Médicis; Etude historique sur les relations de la France et de l'Europe dans la deuxième moitié du XVI siècle.« Dzieło to przypomina czasy, kiedy Francya Anglię burzyła. Czasy bardzo się zmieniły. Około r. 1852. Francya sądziła, że zyska sobie partyę w Anglii, rachowała to na ministerstwo, to na radykalizm, ale proces Bernarda nadzieje omylił. Anglia jest nieporuszona wewnątrz, ale ma Irlandyę i kolonie, których posiadanie albo jest kosztowne, albo trudne. Tam kiedyś Europa jéj dotknie, jeżeli ma przyjść do wojny. Za parę lat Francya będzie miała 150 statków parowych. Wyznał to p. Devinck, raporter budżetowy nie wiedząc, że tydzień potem, z powodów chwilowych, Monitor temu zaprzeczy.

Anglia opuszcza stanowczo Piemont w sprawie »Cagliari« i daje mu tylko porękę moralną. To też parlament turyński przyjął z małą zmianą pierwszy artykuł prawa represyjnego, dogodny dla Francyi. P. Pietri staje się osobą tajemniczą. Wyjechał on z Paryża dnia 22. b. m. Czy do Korsyki? czy do Neapolu? o tem się dowiemy.

Z powrotem do Paryża, baron Taleyrand otrzymał posłuchanie u hrabi Walewskiego. Spodziewani są wkrótce w murach tutejszéj stolicy pp. Bulwer, Richthofen, Prokesch d'Osten i Basili, komisarze przeznaczeni do sprawy rumuńskiéj. Raport komisarzy chociaż długi, jest bez konkluzyi. Konkluzyę położy konferencya. Nim to nastąpi, p. Elias Regnauld, pisarz użyty przez Rumunów, ogłasza: »Mystères diplomatiques aux bords du Danube.« Rumunie są czujni i albo sami piszą, albo pisać każą. Nikt nie sądzi, aby sprawa suezka i perimska mogła być na konferencyę wniesiona. Żeby to nastąpiło, trzebaby, aby Francya miała za sobą Turcyę, a Turcya interesem związaną, jest w téj chwili z Anglią, będąc ujętą ofiarą pożyczki i dziesięciu fregat potrzebnych na morzu Czarnem.

Marszałek Canrobert udał się do Nancy, gdzie daje dziś dla mieszkańców wielką fetę. Marszałek Baraguey d'Hilliers był onegdaj i wczoraj w Saumur i Tours. Niechętnie lub zbyt niecierpliwie wynajdują różne pogłoski o raportach marszałków. La Patrie zbiła jednę z takich pogłosek, która dostała się do Globe, a według której armia ma się nudzić i domagać wojny. Marszałkowie są zadowoleni ze swych objazdów. Na prowincyi parę dzienników zostało zakazanych. Z prowincyi przychodzą jeszcze różne procesa o fałszywe pogłoski. Jeden z takich procesów, który się odbył w departamencie des Landes, wystawia doktora republikanina przekonanego że 100,000 spiskowych godzi na życie cesarza. Co się to troi w głowach prowincyonalnych! Kuryer paryzki, który stał się rządowym, będzie sprzedawany na ulicach.

Anglia.

Londyn, 2. Maja. — O kwestyi indyjskiéj mówi dzisiejszy Observer: Izba niższa dobrze się w piątek popisała, zaczynając z odzyskaniem czasu straconego od chwili upadku ministerstwa Palmerstona. Do zła i niepewnego stanu rzeczy, wywołanego przez zbyteczną zmianę ministerstwa, należy, jakeśmy to już powiedzieli, także strata czasu, i odroczenie prawodawstwa. Gdyby dawne ministerstwo było przy sterze pozostało, byłby do dziś dnia przeszedł bil indyjski w izbie niższéj, wniesionoby już dotąd bil reformy, jako i inne przedłożonoby praktyczne środki parlamentowi. Bil indyjski (bil Disraela) nie tylko jest zabity, ale też zagrzebany, i widać jak na dłoni, że nikt go nie odgrzebie.

Austrya.

Czytamy w dzienniku wiedeńskim Oester. Volksfreund następujący artykuł wyjęty z dziennika frankfurckiego Deutschland, redagowanego na tych samych co i tamten zasadach i w tym samym kierunku:

Sprawozdanie dziennika Deutschland, którego źródła i stosunki są nam zupełnie nieznane, przesyła mu z Monachium pod d. 28. Kwietnia następujące doniesienie godne uwagi, ale niemniéj osobliwie, które z tego właśnie powodu powtarzamy, czyniąc wszelkie możliwe zastrzeżenie:

Dwa przedmioty stanowią tu obecnie temat rozmów w kołach lepiéj świadomych rzeczy, tajne przymierze Francyi i Rosyi, którego istnienie, pomimo wszelkiéj ostrożności utrzymania go w tajemnicy, przecież jest znane; tudzież żądanie Prus, aby Bawarya przypuściła je do trzymania załogi w Germersheim. Zasady tajnego przymierza rosyjsko-francuskiego mają zmierzać ku temu, że Rosya na wszelki przypadek jakowych zmian w górnych Włoszech ma zostawić Francyi wolne ręce, a ta znów obiecuje niemięszać się w zawikłania, jakieby mogły powstać u dolnego Dunaju. Zdaje się, że w Paryżu i Petersburgu zapomniano zupełnie o tém, że między wyższemi Włochami a dolnym Dunajem mieszkają jeszcze inni ludzie, albo może liczą w obu tych miastach z pewnością na daną jedność Niemiec. Otóż zapomniano o tem, że interesa Niemiec w obu tych stronach niezmiernie mają wiele do czynienia, gdyż dolny Dunaj niemniéj jest ważnym dla Niemiec, a może jeszcze ważniejszym, niżeli stosunki ich z południozachodem. Wiadomo, że Rosya i Francya krzywem okiem patrzą na Dunaj dopiero co oswobodzony. Wiadomo też, dla czego. Rosya słusznie obawia się silnego napierania żywiołu germańskiego ku wschodowi, a ztąd utraty znacznéj części wpływu swego nad brzegami morza Czarnego. Francya za złe bierze Niemcom, że takowe tak ważny uczyniły krok w rozwinięciu swéj potęgi i swego handlu, niezażądawszy choćby po skończeniu rzeczy pozwolenia jéj. Nareszcie Francya potrzebuje spiesznie zajęcia na zewnątrz, a Rosya nie chce utracić w ostatniéj chwili zdobyczy, na którą przeszło od wieku sieci nastawia. Dość na tych powodach, aby oba te państwa sprowadzić do wspólnego działania, ale też i dla Niemiec dość na tych powodach, aby się trzymać zbrojno na wszelki przypadek, a tymczasem odłożyć na bok wszelki partykularyzm.

Chiny.

Do krótkiego sprawozdania z obecnego położenia sprawy chińskiéj, dodajemy zajmujący szczegółowy dokument, to jest protokół ciągnięty z uwięzionego wielkorządzcy Yeha na pokładzie okrętu wojennego »Inflexible,« który to protokół przesłał w liście swoim korespondent z floty francuskiéj pod Kantonem będącéj, do Moniteur de la Flotte.

Mandaryn Yeh po uwięzieniu swojem przeniesiony na pokład okrętu »Inflexible,« zostawał dość długo na tym okręcie w zatoce kantońskiéj, a następnie odwieziony został do Kalkuty, gdzie ma być trzymany aż do zawarcia pokoju. Rozgłoszono, iż jego odjazd nastąpił z powodu odkrytego zamiaru ucieczki. Wieść ta była mylną. Sposób zachowania się, słowa i wyobrażenia uwięzionego wicekróla, nie zmienione bynajmniéj nieszczęściami jakich doświadczył, okazały, iż człowiek ten mógłby w danych okolicznościach stać się niebezpiecznym; osądzono przeto za rzecz rozsądną aby go od Chin oddalić. W wilię odjazdu lord Elgin udał się na pokład »Inflexible« aby go odwiedzić, i miał z nim długą rozmowę; a dzień wprzód komisarz angielski delegowany do tego ciągnął w kształcie rozmowy protokół z uwięzionego.

Wiele osób znajdowało się przy téj rozmowie, która nie mając charakteru tajemnego, została wiadomą całéj eskadrze. Oto główne pytania i odpowiedzi protokółu. Nie dajemy tu całkowitéj ich osnowy lecz tylko ważniejsze ustępy i treść reszty.

Komisarz. Z jakiéj części Chin jesteś rodem i czem byli twoi rodzice.

Yeh. Urodziłem się w Koat-fach w prowincyi Ko-nan. Ojciec mój był koszykarzem, a oprócz tego trudnił się częściowym handlem ryżu. Było nas 14 dzieci; od pierwszéj młodości miałem wielki pociąg do czytania książek; jak tylko miałem nieco pieniędzy, kupowałem książki. Wkrótce uważany byłem między memi towarzyszami za człowieka bardzo ukształconego, i gdy inspektor jeneralny oświecenia publicznego, który co 5 lat objeżdża każdą prowincyę, przybył do naszéj okolicy, zażądałem, abym zamieszczony był na liście mających składać egzamin. Żądanie moje zostało przyjęte. Przyszedłem na egzamin z wyrozumowanym komentarzem dzieła »Ta-hio,« księgi wielkiéj mądrości Konfucyusza, i po trzech dniach egzaminu mianowano mnie uczonym trzeciéj klasy, i zostałem repetytorem przy kolegium w Chai-Famg, stolicy naszéj prowincyi. Wkrótce poznał mię gubernator naszéj prowincyi i zrobił mię swoim sekretarzem. Gdy był po dwóch latach wezwany do Pekinu, wziął mię ze sobą. Kolejno nabyłem stopnia uczonego klasy 2éj a następnie 1éj. Protektor mój umarł, lecz wprzód jeszcze poznał mię naczelnik gabinetu cesarskiego i za jego protekcyą otrzymałem urząd wiceprezesa trybunału kar. Na tem stanowisku odznaczyłem się; dwa posłannictwa które miałem powierzone, ściągnęły na mnie uwagę samego cesarza nad nami panującego, a w r. 1847. mianowany zostałem adjunktem bardzo szanownego i żałowanego Houang-Nyang-Toung który był wówczas wielkorządzcą Kantonu.

Komisarz. Więc wówczas zaczął się twój nowy zawód, twoje nieszczęśliwe stosunki z cudzoziemcami i twoje okrutne postępowanie z podległemi tobie współziomkami.

Yeh. Słuchaj i zobaczysz. Państwo było wówczas niszczone przez straszny bunt który trzeba było pokonać; buntownicy palili miasta i wsie, zabijali mieszkańców; trzeba ich było powstrzymać. Wicekról Sin, (namiestnik cesarski w południowych prowincyach) z którym wówczas byliśmy, nie dawał przebaczenia winnym i tym sposobem zdołał powstrzymać powstanie. Umarł on w r. 1853.; ja w jego miejsce nastąpiłem, naśladowałem go, a bunt zwolna zmniejszał się. (Musimy tu dodać uwagę, iż litera prawodawstwa chińskiego karnego jest bardzo łagodna: nikt w całym państwie nie może być ukarany śmiercią dopóki wyroku najwyższego trybunału nie zatwierdzi cesarz. Lecz w nadzwyczajnych wypadkach, jak np. w chwili buntu, wielkorządzca prowincyi otrzymuje władzę potwierdzenia wyroków śmierci, a w takim razie sankcya wyroku następuje na miejscu, a jeżeli wielkorządzca jest człowiek z charakterem Yeha, miejsce zaś jego rządów oddalone od Pekinu, głowy spadają tysiącami. P. R. Cz.).

Komisarz. Dla powstrzymania powstania używałeś środków okrutnych które budzą w człowieku zgrozę. Kazałeś żywo krająć jeńców i targać ich ciało w kawałki.

Yeh. Słuchaj. Jeden z naczelników powstańców kazał każdego naszego żołnierza którego dostał żywcem, przecinać piłą między dwoma deszczkami; oświadczyłem mu, że użyję odwetu; rodzina jego została wzięta przez nas, kazałem ją stracić sposobem jakim mówisz; lecz on kazał przepiłować przeszło 6000 ludzi a między niemi wielu oficerów.

Komisarz. Ile ludzi jak mniemasz, kazałeś stracić?

Yeh. 60000; lecz powstańcy zamordowali ich 300,000.

Komisarz. Lecz kazałeś także stracić mnóstwo osób, którzy nie brali żadnego udziału w powstaniu.

Yeh. Osądź sam. Prowincya kantońska jest miejscem. do którego zbierają się z całego państwa zbrodniarze, którym udało się ujść kary. Widziałem, iż mnóstwo zbrodni popełniono w téj prowincyi i zarządziłem surowe kary i tracenia; lecz kary te domierzane były na zbrodniarzach i złodziejach przyznających się do winy.

Komisarz. Twój więc kraj jest smutny, gdy w nim tak wielu zbrodniarzy.

Yeh. Nie jestem temu winien.

Komisarz. Byłeś znienawidzony przez całą ludność prowincyi.

Yeh. Nigdy tego nie spostrzegłem. Widziałem że się mnie boją i że siedzą cicho. W mieście panował zupełny spokój, handel i przemysł szedł żywo i pomyślnie. Cesarz, mój pan nieśmiertelny, aby mnie wynagrodzić, dał mi tytuł »Nantsio«, najwznioślejszy ze wszystkich upoważnił mię do przybrania przydomku »Mingin-Chin«, co znaczy »jaspis świetny«.

Komisarz. Mówią, iż zebrałeś ogromne bogactwa korzystając ze swego stanowiska.

Yeh. Uważają dobrze. Jestto fałszem. Jestem bogaty w tytuły i w ho-

nory, lecz ubogi w pieniądze. Większą część dochodów z mego urzędu przesyłałem moim krewnym i do wioski w któréj się urodziłem; zbudowałem tam moim kosztem świątynię i kilkanaście domów dla biednych rodzin. Co się tycze moich nieprzyjaciół, największa ich liczba jest między możnemi tego kraju, a szczególniéj są niemi pragnący mojego miejsca.

Komisarz. Bardzo dobrze. Czy masz jeszcze ochotę rozmawiać zemną dłużéj?

Na to Yeh, który jest bardzo rozmownym, zaczął opowiadać obszernie, rozwijając rzeczy już powiedziane. Jestto człowiek bystrego umysłu, głębokiéj pychy czy ambicyi i silnéj woli. Jedna tylko porusza i kieruje nim namiętność, a jest nią pragnienie otrzymania najwyższych godności i największych honorów jakich człowiek w jego kraju dojść może. Zgrozą budzące okrucieństwa jakie popełnił, są niestety często używanym środkiem rządzenia w Chinach. Odwiedziny lorda Elgina były mu bardzo przyjemnemi. Zapewniły go bowiem pod względem jego losu i spokojny udał się w podróż do Kalkuty. Żądał jedynie, aby mu towarzyszyło kilkunastu z jego sług i dwóch uczonych chińskich, którzy pełnią przy nim urząd sekretarzy. Wie teraz, iż nie ma się czego obawiać, i że wypuszczą go na wolność po zawarciu pokoju. Nie chciał jednak wypowiedzieć swéj myśli, jakie, według jego mniemania, będzie postępowanie rządu chińskiego.

— Świeżo nadeszłe dzienniki chińsko-angielskie z Hong-kong, podają wieść, iż postanowiono wicekróla Yeh odprowadzić z Kalkuty do Pekinu lądem przez Tybet i całe Chiny, pod zasłoną 5000 żołnierzy angielskich. Wieść, ta jest zdaniem naszem, śmieszną plotką. Przy tym kilkusetmilowym marszu 5000 Anglików przez niebotyczne góry himalajskie, następnie przez puste i nieznane wyżyny Tybetu, a daléj przez prowincye Chin właściwych napełnione nieprzyjacielską ludnością — przy takim, powtarzamy, marszu niczem jest sławny odwrót Xenofonta. Dziwimy, się, iż wieść taką powtarzają dzienniki chińsko-angielskie, które przecież wiedzą, że 5000 żołnierzy angielskich nie może wykonać krótszego bez porównania marszu od brzegów morza np. z zatoki Pechelli do Pekinu, a nawet nie może wyruszyć z Kantonu w głąb kraju.

Kronika miejscowa.

Poznań, dnia 6go Maja. — Wczoraj niedaleko miasteczka powracający wieśniak z miasta do domu, nagle rzucił się do rzeki i chciał się utopić. Długo płynął z wodą, niewydając żadnego krzyku o pomoc. Zoczyli go nakoniec szkuciarze, przybiegli na czołnach na pomoc i wydobyli go szarpiącego się, iż mu niepozwolili dokonać zamiaru. Gdy go z wody wydobyli, powiedział: co ma wisieć nie utonie, nie wzbronicie mi więc powiesić się. Ludzie co go widzieli, mówili, iż nie był trzeźwym.

Międzychód, 4. Maja. — W d. 28. z. m. odebrał sobie życie siedzący na wydbanku Wojciech Hecke w Raduszu. Miał on lat 90 i jak się zdaje, zbrzydził sobie życie. Wybrał sobie dół, w którym było na półtora łokcia wody i w nim się utopił.

Wolsztyn, 2. Maja. — Ponieważ dziedzice dóbr nad Obrą wypalają łęgi, przeto sąsiedzi nieświadomi rzeczy, rozumieli, że się gdzieś pali, spieszyli z pomocą tracąc na czasie. Kr. landratura przeto wydała rozporządzenie, aby wedle ordynacyi policyjno-polowéj z d. 1. Listopada 1847., każdy, który zamierza wypalać u siebie łęgi, uwiadamiał o dniu i miejscu, kiedy to przedsięwzięcie chce uskutecznić, ażeby władza przez Kreisblat mogła wczas uwiadomić o tem publiczność.

Rozmaite wiadomości.

— Jeżeli liczba książek ma stanowić o uczoności jakiego narodu, to naród chiński niezawodnie jest najuczeńszym na świecie, i nikt też temu nie zaprzecza; zaprzeczają tylko aby uczoność była zawsze miarą mądrości. Chiny odznaczają się nie tylko wielością książek, ale nadto niesłychaną ich taniością. W katalogu pewnego księgarza chińskiego w Kantonie naznaczona jest cena czterech ksiąg Konfucyusza z komentarzami, która, licząc na monetę europejską, wyniesie 3 fr. 75 c. Słowniki, encyklopedye, statystyczne opisy, rozprawy technologiczne, zbiory praw, dzieła filozoficzne, słowem wszystkie książki potrzebne do wykształcenia, są niezmiernie rozpowszechnione, a rząd popiera wszelkiemi siłami wzrost literatury. I tak np. cesarz Kien-Ling nakazał był w roku 1773. zająć się wydawnictwem biblioteki powszechnéj, mającéj obejmować 160,000 tomów. Biblioteka ta miała być podzielona na 4ry działy pod nazwą »czterech skarbów.« Druk jéj dotąd nieskończony. Przed kilku laty wygotowano już połowę tomów. Ale też żaden naród tyle nie czyta co Chińczycy. Kiedy Yih gubernator Kantonu dostał się do niewoli, chciano mu dla osłodzenia dać kilka książek, lecz oznajmił, że zna wszystkie jakie wyszły w tem mieście.

Wiadomości literackie.

»Dodatek do Czasu« za miesiąc Kwiecień zawiera następ. przedmioty: 1. Pierwsze lata panowania Stanisława Augusta, z nieznanego rękopismu. 2. Kilka słów w odpowiedzi na zarzuty wymierzone przeciw »Uwagom nad kwestyą włościańską« zamieszczonym w »Dodatku do Czasu« z miesiąca Listopada r. z. przez Onufrego Sulinę. 3. Zapiski ornitologiczne (V.) o jaskółkach, przez Kazimierza hr. Wodzickiego. 4. Dziewczę z Martigues, poemat przez M. Antoniewicza. 5. Rady i zwady niewiast o wielożeństwo przez Józefa Mączyńskiego. 6. Przegląd piśmiennictwa, przez Lucyana Siemieńskiego. 7. Koran i Schyzma, przez Maurycego Manna. 8. Kronika z Krakowa. — Korespondencye z Wiednia, z Poznania, z Berlina, z Paryża i z Londynu.

Przestroga dla mieszkańców Poznania.

Jeżeli się więcéj razy smutny przypadek ognia wydarzy, niechaj wszyscy ci, którzy familii lub ludzkości pojdą nieść pomoc, albo téż ciekawością powodowani, udadzą się na miejsce pożaru, przedewszystkiem zaopatrzą się w latarnie. Przyczyną téj przestrogi, jest nieład w pewnéj części Poznania, bruk do połowy ulicy wyłamany, kupy kamieni i pojedyńczo rozrzucone, narażają spieszących w pomoc na łamanie karków — jak to miało miejsce z dnia 1. na 2. m. b. — bo wszędzie ciemno jak w miechu. Czego zaś najbardziéj się strzedz winni, to baryery bez oświetlenia, postawionéj przed apteką chwaliszewską. Jest tak obrachowanie wysoko podniesioną, ażeby sobie dorosły człowiek brodę, nos lub czaszkę strzaskał, i tak szeroko, że ledwie dwie osoby obok siebie przecisnąć się mogą. Jeden z uszkodzonych.

Kr. loterya w Berlinie.

Berlin, 5. Maja. — W dalszym ciągnieniu 4éj klasy 117 kr. loteryi klasycznéj padły 4 wygrane po 5000 tal. na nra 30,036. 37,888. 52,729 i 89,061; 3 wygrane po 2000 tal. na nra 15,398. 48,752 i 56,190.

27 wygranych po 1000 tal. na nra 460. 2061. 7144. 7516. 8727. 11,559. 28,006. 28,536. 28,736. 41,595. 42,827. 45,680. 47,053. 48,802. 23.793. 56,035. 56,252. 57,353 57,367. 60,318. 64,245. 68,504. 73,303. 75,209. 77,804. 81,378 i 89,599.

32 wygrane po 500 tal. na nra 6304. 6421. 11,736. 13,757. 16,871. 20,547. 23,054. 23,273. 26,186. 26,954. 26,966. 30,800. 32,604. 34,178. 35,600. 36,189. 42,344, 42,898. 44,846. 53,274. 57,168. 57,717. 64,907. 68,213. 69,500 71,099. 72,793. 81,101. 87,302. 88,003. 91,305 i 94,057.

70 wygranych po 200 tal. na nra 1418. 2141. 2920. 6791. 9485. 9583. 14,044. 14,422. 15,233. 16,133 16,136. 18,059. 18,634. 19.288. 20,072. 20,368. 21,328. 21,351. 22,273. 22,948. 23,406. 23,970. 24,012. 26.277. 26,800. 27,945. 29,348. 29,492. 30,121. 30,619. 31,515. 35,648. 35,774. 36,589. 38,024. 41,181. 41,404. 43,630. 45,744. 47,623. 53,105. 53,996. 55,124. 56,974. 58,018. 63,241. 63,277. 63,643. 64,463. 66,434. 66,484. 66,567. 66,654. 70,806. 72,081. 72,847. 73,526. 73,680. 73,681. 74,292. 74,470. 76,915. 77,221. 78,004. 82,088. 83,964. 90,734. 92,132. 92,604 i 94,501.

Stowarzyszenie kupieckie w Poznaniu.

Zgromadzenie dnia 5. Maja 1858.

Żyto (węcpel po 25 szefli) chętnie kupowano po wyższych cenach, na Maj $28\frac{3}{4}$—$\frac{5}{6}$ pł., na Czerwiec $29\frac{3}{4}$—$\frac{5}{6}$ pł., na Lipiec $30\frac{3}{4}$ pł.

Okowita (beczka po 9600 $\frac{0}{0}$ Trallesa) lepiéj płaciła; w miejscu (bez beczki) $13\frac{1}{2}$—14 (z beczką) na bieżący miesiąc $14\frac{1}{4}$—$\frac{1}{3}$ pł., na Czerwiec $14\frac{2}{3}$—$\frac{3}{4}$ do $\frac{5}{6}$ pł., na Czerwiec Lipiec Sierpień $15\frac{1}{3}$ pł., na Lipiec Sierpień $15\frac{1}{2}$ pł.

Wiadomosci handlowe.

Berlin, 5. Maja.

Pszenica 50—67 tal.

Żyto $33\frac{1}{4}$—34 tal., na wiosnę i Maj Czerwiec $32\frac{3}{4}$—$33\frac{1}{4}$ tal., na Czerwiec Lipiec $33\frac{3}{4}$—34 tal., na Lipiec Sierpień $34\frac{1}{2}$—$\frac{3}{2}$ tal.

Jęczmień wielki 35—38 tal., mały 33—36 tal.

Owies na wiosnę 28—88 tal.

Olej rzepiowy $13\frac{1}{12}$ tal., na Maj 14 tal., na Maj Czerwiec $13\frac{1}{12}$—$\frac{7}{8}$ tal., na Wrzesień Październik 14—$14\frac{1}{12}$ tal.

Olej lniany $12\frac{3}{4}$ tal.

Okowita 17 tal., na Maj Czerwiec $16\frac{1}{2}$—17—$16\frac{7}{8}$ tal., na Czerwiec Lipiec $17\frac{3}{8}$—$\frac{3}{4}$ tal., na Lipiec Sierpień 18—$18\frac{1}{2}$ tal.

Szczecin, 5. Maja.

Pszenica 60—64 tal., na wiosnę $63\frac{1}{2}$ tal., na Lipiec Sierpień 63 tal.

Żyto 33 tal., Lipiec Sierpień 33 tal., na Wrzesień Październik $34\frac{1}{4}$ tal.

Olej rzepiowy $13\frac{1}{2}$ tal., na Maj $13\frac{1}{2}$ tal., na Wrzesień Październik $14\frac{1}{2}$ tal.

Okowita $21\frac{3}{8}$—$21\frac{1}{2}$ proc., na wiosnę $21\frac{1}{8}$ proc., na Czerwiec Lipiec $20\frac{1}{2}$ proc.

Przybyli do Poznania 6. Maja.

HOTEL RZYMSKI BUSCHA. Muhr z Opola, Dobrzycki z Baborowa, Strauven z Pawłowic, Ehrhardt z Szczecina.

HOTEL DREZDENSKI MYLIUSA. Heinz z Rogoźna, Karsten z Goty, Miłkowski z Rusocina, Wackermann z Rogoźna, Toussaint z Berlina, Goldstein z Leszna, Reichenbacher z Fürth, Schaubert z Frankfurtu n. M.

HOTEL DU NORD. Krzyżański z Sapowic, Wolański z Barda, Unruh z Greifenberga, Arendt z Rogoźna, Molinek z Brodnicy, Siedmiogrodzki z Nowéjwsi, Reinhold z Neubrandenburga, Karwath z Hermsdorfu, Hölner z Bydgoszczy.

POD CZARNYM ORŁEM. Bukowski z Ruchocinka, Skórzewski z Nekli, Lutomski z Poklatek, Dymiński z Sobaszewa.

HOTEL BERLINSKI. Schmidt z Gesundbrunnen, Moszczeński z Kurnika, Karaszkiewicz i Ławnicki z Kołaczkowa, Schendel z Berlina, Bartsch z Striegau, prob. Powałowski z Iłowca, Nawrocki z Dąbrowy, Oettinger z Rakoniewic.

HOTEL EICHBORNA. Häusler z Bojanic, Gedalje z Lwówka.

HOTEL BUDWIGA I CASSLA. Jänsch z Kościana, Ost z Potocka, Friedländer i Reketz z Rogoźna.

POD TRZEMA LILIAMI. Walter z Pressnitz.

POD KORONĄ. Schönflies z Skwierzyny, Wolff z Gleissen, Mannheimer z Samocina, Freind i Moritz z Wrocławia, Jastrow i Kirschner z Rogoźna, Gassmann z Langenwarp, Joski z Międzychodu.

EICHENER BORN. Czerniewski z Miłosławia, Moses i Zöllner z Książa, Moses z Kcyni, Kunz z Śremu, Kaufmann z Gołańczy, Beer i Kayser z Miłosławia.

W MIESZKANIU PRYWATNEM. Hummel z Königsdorfu, Garbary 3.; Hertrich z Saverne, ul. Wodna 14.; Kegel z Burg, ś. Wojciech 40.

(Dodatek.)

OBWIESZCZENIE.

Z wydanych oblig miasta 4 - procentowych w skutek najwyższego przywileju z dnia 10. Października 1853 r. na urządzenie oświetlenia gazem wylosowano przy dzisiajszém losowaniu na pierwsze półrocze roku 1858. następujące numera, które wypowiadamy niniejszém dotyczącym posiedzicielom w celu odebrania zapisanych ilości kapitałów w dniu 1. Lipca 1858. r. z naszéj kassy kamlaryjnéj:

Litt. A. Nr. 3. 500 Tal.
Litt. B. Nr. 192. 217. 284. po 100 Tal.
Litt. C. Nr. 27. 194 290. 303. 444. 499. 598. po 50 Tal.
Litt. D. Nr. 86. 183. 295. 356. 690. 856. 934. 1167. 1325. 1339. po 25 Tal.

Przytém zwracamy uwagę, iż z dawniejszych wylosowanych oblig dotąd jeszcze następujące numera wykupione nie zostały:

	wylosowanych
Litt. A. Nr. 14. — 500 Tal.	2. Listopada 1857.
» B. Nr. 201. — 100 Tal.	3. Listopada 1856.
» C. Nr. 28. 174. 184. po 50 Tal.	1. Maja 1857.
» 186. — 50 Tal.	3 Listopada 1856.
» 273. — 50 Tal.	1. Maja 1857.
» 356. — 50 Tal.	2. Listopada 1857.
» D. » 506. — 25 Tal.	3. Listopada 1856.
» 654. 671. 783. 825. po 25 Tal.	2. Listop. 1857.
» 831. 836. po 25 Tal.	1. Maja 1857.
» 899. 931. po 25 Tal.	2. Listopada 1857.
» 969 — 25 Tal.	2. Listopada 1855.
» 1235 — 25 Tal.	3. Listopada 1856.

Poznań, dnia 3. Maja 1858.

Magistrat.

OBWIESZCZENIE

Dyrekcyi Jeneralnéj Ziemstwa w Poznaniu.

W skutek abluicyi czynszów i odprzedanych parcel wypowiadają się z listów zastawnych 4 i 3½ % na dobra poniżéj wyszczególnione wziętych, następujące w obiegu publicznym będące numera, które w księdze hipotecznéj wymazane być mają:

Nr. list zast. bież.	Nr. list zast. amort.	Dobra.	Powiat.	Kwota listu zastaw. Tal.
		4%.		
2	6209	Cerekwica	Poznań	1000
5	5242	dito	dito	500
8	5245	dito	dito	500
10	2980	dito	dito	250
18	9118	dito	dito	100
19	9119	dito	dito	100
20	9120	dito	dito	100
2	3787	Dziadkowo	Gniezno	1000
3	3788	dito	dito	1000
4	3789	dito	dito	1000
5	3790	dito	dito	1000
21	2383	dito	dito	50
30	5534	dito	dito	25
31	5535	dito	dito	25
30	3443	Gołaszyn	Krobia	500
57	5692	dito	dito	100
58	5693	dito	dito	100
88	2601	dito	dito	50
93	6070	dito	dito	25
94	6071	dito	dito	25
10	2672	Goraj	Międzychód	1000
14	2676	dito	dito	1000
25	2192	dito	dito	500
31	2198	dito	dito	500
32	2199	dito	dito	500
34	2201	dito	dito	500
35	2202	dito	dito	500
38	2205	dito	dito	500
53	3336	dito	dito	100
54	3337	dito	dito	100
55	3338	dito	dito	100
56	3339	dito	dito	100
57	3340	dito	dito	100
58	3341	dito	dito	100
67	3975	dito	dito	25
69	3977	dito	dito	25
70	3978	dito	dito	25
3	7116	Górzno	Wschowa	100
4	7117	dito	dito	100
6	3183	dito	dito	50
9	7216	dito	dito	25
10	7217	dito	dito	25
12	6361	dito	dito	1000
16	6365	Górzno	Wschowa	1000
20	5368	dito	dito	500
26	3043	dito	dito	250
29	9388	dito	dito	100
30	9389	dito	dito	100
32	9391	dito	dito	100
34	9393	dito	dito	100
35	9394	dito	dito	100
36	9395	dito	dito	100
39	4531	dito	dito	50
40	4532	dito	dito	50
41	4533	dito	dito	50
42	4534	dito	dito	50
44	4536	dito	dito	50
47	9005	dito	dito	25
48	9006	dito	dito	25
49	9007	dito	dito	25
50	9008	dito	dito	25
51	9009	dito	dito	25
52	9010	dito	dito	25
53	9011	dito	dito	25
54	9012	dito	dito	25
55	9013	dito	dito	25
56	9014	dito	dito	25
59	6682	dito	dito	1000
60	6683	dito	dito	1000
61	5689	dito	dito	500
62	5690	dito	dito	500
63	3226	dito	dito	250
64	3227	dito	dito	250
65	10023	dito	dito	100
66	4919	dito	dito	50
67	9495	dito	dito	25
69	5745	dito	dito	500
70	10124	dito	dito	100
71	10125	dito	dito	100
72	10126	dito	dito	100
73	10127	dito	dito	100
74	10128	dito	dito	100
75	4962	dito	dito	50
76	4963	dito	dito	50
77	9608	dito	dito	25
10	10	Gronówko	Kościan	1000
11	1	dito	dito	500
29	6	dito	dito	250
56	6	dito	dito	50
40	750	Rokietnica	Poznań	50
44	754	dito	dito	50
68	1656	dito	dito	25
70	1658	dito	dito	25
8	4621	Skąpe	Września	500
10	3582	Sołacz	Poznań	500
39	6347	dito	dito	25
5	4838	Żółkowo	Krobia	1000
8	4841	dito	dito	1000
11	4002	dito	dito	500
13	4004	dito	dito	500
15	4006	dito	dito	500
19	2377	dito	dito	250
23	6836	dito	dito	100
42	3072	dito	dito	50
		3½%.		
44	408	Baborówko	Szamotuły	20
12	3964	Kokorzyn	Kościan	500
13	3965	dito	dito	500
26	3947	dito	dito	200
27	3948	dito	dito	200
43	4144	dito	dito	40
49	3354	dito	dito	20
15	1785	Leszno	Wschowa	1000
17	1787	dito	dito	1000
22	1792	dito	dito	1000
24	1794	dito	dito	1000
25	1795	dito	dito	1000
27	1797	dito	dito	1000
28	1798	dito	dito	1000
29	1799	dito	dito	1000
30	1800	dito	dito	1000
32	1802	dito	dito	1000
33	1803	dito	dito	1000
34	1804	dito	dito	1000
35	1805	dito	dito	1000
37	1807	dito	dito	1000
38	1808	dito	dito	1000
39	1809	dito	dito	1000
43	1813	dito	dito	1000
45	1815	dito	dito	1000
50	1820	dito	dito	1000
51	1821	dito	dito	1000
55	1825	dito	dito	1000
56	1826	dito	dito	1000
58	1828	dito	dito	1000
60	1830	dito	dito	1000
62	1832	dito	dito	1000
63	1833	dito	dito	1000
64	1834	dito	dito	1000
65	1835	dito	dito	1000
67	1837	dito	dito	1000
70	1840	dito	dito	1000
71	1841	dito	dito	1000
81	1570	dito	dito	500
82	1571	dito	dito	500
84	1573	dito	dito	500
86	1575	dito	dito	500
88	1577	dito	dito	500

Nr. list zast. bież.	Nr. list zast. amort.	Dobra.	Powiat.	Kwota listu zastaw. Tal.
89	1578	Leszno	Wschowa	500
91	1580	dito	dito	500
92	1581	dito	dito	500
93	1582	dito	dito	500
94	1583	dito	dito	500
96	1585	dito	dito	500
97	1586	dito	dito	500
118	1380	dito	dito	200
119	1381	dito	dito	200
122	1384	dito	dito	200
123	1385	dito	dito	200
125	1387	dito	dito	200
127	1389	dito	dito	200
129	1391	dito	dito	200
133	1395	dito	dito	200
135	1397	dito	dito	200
141	1403	dito	dito	200
142	1404	dito	dito	200
143	1405	dito	dito	200
145	1407	dito	dito	200
146	1408	dito	dito	200
147	1409	dito	dito	200
148	1410	dito	dito	200
149	1411	dito	dito	200
150	1412	dito	dito	200
152	1414	dito	dito	200
153	1415	dito	dito	200
154	1416	dito	dito	200
156	1418	dito	dito	200
157	1419	dito	dito	200
158	1420	dito	dito	200
159	1421	dito	dito	200
171	1533	dito	dito	100
174	1536	dito	dito	100
175	1537	dito	dito	100
181	1543	dito	dito	100
183	1545	dito	dito	100
184	1546	dito	dito	100
185	1547	dito	dito	100
186	1548	dito	dito	100
187	1549	dito	dito	100
189	1551	dito	dito	100
190	1552	dito	dito	100
191	1553	dito	dito	100
192	1554	dito	dito	100
193	1555	dito	dito	100
194	1556	dito	dito	100
195	1557	dito	dito	100
196	1558	dito	dito	100
197	1559	dito	dito	100
198	1560	dito	dito	100
199	1561	dito	dito	100
201	1563	dito	dito	100
202	1564	dito	dito	100
203	1565	dito	dito	100
204	1566	dito	dito	100
205	1567	dito	dito	100
206	1568	dito	dito	100
207	1569	dito	dito	100
208	1570	dito	dito	100
209	1571	dito	dito	100
211	1573	dito	dito	100
212	1574	dito	dito	100
213	1575	dito	dito	100
214	1576	dito	dito	100
215	1577	dito	dito	100
216	1578	dito	dito	100
217	1579	dito	dito	100
218	1580	dito	dito	100
236	1881	dito	dito	40
239	1884	dito	dito	40
241	1886	dito	dito	40
243	1888	dito	dito	40
245	1890	dito	dito	40
247	1892	dito	dito	40
248	1893	dito	dito	40
249	1894	dito	dito	40
251	1896	dito	dito	40
252	1897	dito	dito	40
253	1898	dito	dito	40
255	1900	dito	dito	40
262	1907	dito	dito	40
263	1908	dito	dito	40
264	1909	dito	dito	40
266	1911	dito	dito	40
271	1916	dito	dito	40
272	1917	dito	dito	40
274	1919	dito	dito	40
275	1920	dito	dito	40
276	1921	Leszno	Wschowa	40
290	1200	dito	dito	20
292	1202	dito	dito	20
294	1204	dito	dito	20
295	1205	dito	dito	20
297	1207	dito	dito	20
299	1209	dito	dito	20
303	1213	dito	dito	20
304	1214	dito	dito	20
305	1215	dito	dito	20
307	1217	dito	dito	20
308	1218	dito	dito	20
311	1221	dito	dito	20
313	1223	dito	dito	20
314	1224	dito	dito	20
316	1226	dito	dito	20
317	1227	dito	dito	20
319	1229	dito	dito	20
320	1230	dito	dito	20
321	1231	dito	dito	20
322	1232	dito	dito	20
323	1233	dito	dito	20
324	1234	dito	dito	20
325	1235	dito	dito	20
330	4153	dito	dito	1000
331	4154	dito	dito	1000
333	4156	dito	dito	1000
334	4157	dito	dito	1000
336	4096	dito	dito	500
337	4097	dito	dito	500
338	4098	dito	dito	500
340	4069	dito	dito	200
342	4071	dito	dito	200
343	4072	dito	dito	200
347	4443	dito	dito	100
350	4216	dito	dito	40
351	4217	dito	dito	40
352	4218	dito	dito	40
41	2146	Piechanin	Kościan	100
61	2433	dito	dito	40
68	1724	dito	dito	20

Wzywamy przeto posiadaczy rzeczonych listów zastawnych, aby je z należącemi do nich kuponami resp. talonami lub rekognicyą na ostatnie, w stanie do obiegu publicznego usposobionym, w nadchodzącym na S. Jan r. b. terminie poboru prowizyi ziemskiéj, a mianowicie w czasie od 4. do końca Sierpnia r. b. z rana od godziny 9. do 12., pod zagrożeniem powtórnego wywołania na ich koszt, do kassy naszéj złożyli, a za nie inne listy zastawne takiéj saméj wartości z kuponami odebrali. Zamiejscowym wolno powyższe listy zastawne nadesłać niefrankowanemi podaniami, a w 8 dni po upływie rzeczonego terminu odbiorą przez pocztę franko inne listy zastawne.

Poznań, dnia 1. Maja 1858.

Prośba.

Szanownych dam, które nieszczęśliwych pogorzelców miasta Frankenstein w Szląsku staremi sukniami lub innemi rzeczami wesprzeć zamyślają, a może w tym momencie nie tyle przedmiotów na pogotowiu mają, które warto komitetowi odstawić, zawiadamia się, iż Pani **Krupska** przy Fryderykowskiéj ulicy Nr. 6. w kramie, gotowa jest takowe datki pojedyńcze, przyjmować i jak tylko paka się zbierze, pocztą odsyłać.

Sprzedają się Dobra ziemskie (21) w rozmaitych powiatach Król. Polskiego pod warunkami nader korzystnemi. Osoby mające chęć do kupna dóbr w Polsce, zechcą dowiedzieć się o bliższych warunkach w Litografii **M. Jaroczyńskiego,** ulica Strzelecka Nr. 26.

Gdyż moje doniesienie z dnia 9. z. m. w Dzienniku powiatowym umieszczony, że w miejsce Pana Engelhardta do Poznania przeniesionego Rzecznikiem przy tutejszym Sądzie powiatowym mianowany zostałem, i do dawniejszego pomieszkania mojego poprzednika się wprowadziłem, nie dosyć doszło do publicznéj wiadomości, powtarzam je niniejszém.

Wolsztyn, dnia 5. Maja 1858.

Koerbin, Rzecznik i Notaryusz.

OBWIESZCZENIE.

Położony tu pod liczbą 304 nad samą rzeczką Moskawą zakład ogrodowy i szynkarski Plantażą zwany, o 300 prętów od środkowego punktu miasta odległy, własnością miasta tutejszego, składający się z obszernego domu wraz z oborami i położonych przy domu 8 mórg 95 □p. roli, łąk i zakładów ogrodowych, sprzedany być ma drogą licytacyi publicznéj najwięcéj dającemu.

W tym celu oznaczyliśmy termin na dzień 1. Czerwca r. b. godzinę 4tą z południa w biurze naszém, na który chęć kupienia mających niniejszém wzywamy.

Warunki licytacyjne każdego czasu u nas przejrzane być mogą.

Środa, dnia 19. Kwietnia 1858.

Magistrat.

Pour dames.

On trouve les véritables corsets de Paris chez

Madame Caroline Cohn,

Berlin, Jägerstr 61. a. parterre, ci-devant Behrenstr. 7.

Świeżo palone **Rüdersdorfskie wapno kamienne** jest zawsze do nabycia w wapniarni w **Śremie** u

Fryderyka Boldin,

Dominium **Dębe** pod Czarnkowem ma 300 skopów 4ro i 5cio letnich do chowu jeszcze zdatnych na przedaż. Skopy te mogą być w wełnie obejrzane i teraz ugodzone; po strzyży zaś przez kupującego odebrane.

Dom. **Dusina** pod Gostyniem ma na sprzedaż 200 kotnych maciórek i tyleż skopów.

W Winnéjgórze pod Miłosławiem jest 40 roboczych wołów swego chowu na przedaż.

Zarząd gospodarski.

BUDWIGA HOTEL

przedtém: **Eichborna** Hotel przy placu Kamelaryjnym Nr. 18/19.

Stralzundskie karty do grania poleca

Izydor Appel, obok Król. Banku.

Dla pojedyńczéj osoby jest w Hotelu Saskim stancya, też i z wichtem, każdego czasu do wynajęcia u ***A. Plewkiewicza.***

Kurs giełdy berlińskiéj.

Dnia 5. Maja 1858.	Stopa pCt.	Na pr. kurant papierami.	Na pr. kurant gotowizną.
Pożyczka rządowa dobrowolna	4½	—	100¼
dito z roku 1850. . . .	4½	—	100⅜
dito z roku 1852. . . .	4½	—	100¾
dito z roku 1853. . . .	4	—	93
dito z roku 1854. . . .	4½	—	100⅜
Obligi długu skarbowego	3½	—	83⅝
dito premiów handlu morskiego . .	—	—	—
dito Marchii Elektoralnéj i Nowéj	3½	—	83¼
dito miasta Berlina	4½	—	100⅞
dito dito	3½	83	—
Listy zastawne Marchii Elekt. i Nowéj	3½	—	86
dito Prus Wschodnich. . .	3½	—	82¼
dito Pomorskie	3½	—	84½
dito W. X. Poznańskiego .	4	—	99½
dito W. X. Pozn. (nowe) .	3½	—	86½
dito Szląskie	3½		86⅜
dito Prus zachodnich. . . .	3½	81½	—
Bilety rentowe Poznańskie	4	91⅜	—
Louisdory	—	—	109⅜
Akcye kolei żelazn. Starogr. Poznańsk.	3½	94	—

Stan Termometru i Barometru, oraz kierunek wiatru w Poznaniu.

Dzień.	Stan termometru najniższy	Stan termometru najwyż.	Stan barometru.	Wiatr.
26. Kwiet.	— 2,2°	+12,3°	28″ 0, 0‴	Północny
27. »	+ 4,0°	+11,0°	27″ 8, 3‴	Zachodni
28. »	+ 4,0°	+11,6°	27″ 9, 4‴	Półn. zach.
29. »	— 1,3°	+14,7°	27″ 8, 2‴	Poł. zachod.
30. »	+ 8,0°	+17,4°	27″ 5, 0‴	Poł. zachod.
1. Maja	+ 9,5°	+15,3°	27″ 4, 8‴	Zachodni
2. »	+ 7,0°	+12,8°	27″ 6, 0‴	Zachodni